

Stuifduin

Nieuws over beleid, beheer en bedreigingen

Artist's impression van de toekomstige duinen. Illustratie: HHNK

Kustversterking levert nieuwe duinen op

De kust tussen Camperduin en Petten wordt versterkt. Dit is nodig omdat de oude Hondsbossche en Pettemer Zeewering een zwakke schakel is in de waterkering. Jarenlang is gediscussieerd over de manier waarop het moet gebeuren. Lang leek een overslagdijk de beste oplossing. Alle betrokken overheden hebben uiteindelijk gekozen voor een zeewaartse oplossing met zand. Belangenorganisaties, waaronder ook Duinbehoud hebben meegedacht over de manier waarop de zandige kustversterking uitgevoerd gaat worden. Duinbehoud heeft al in een vroeg stadium voorgesteld om de kustversterking zo uit te voeren dat een vochtige duinvallei achter een nieuw voorduin kan ontstaan. Verder heeft Duinbehoud samen met andere natuurorganisaties gepleit voor een goede zonering in de nieuwe duinen voor de oude zeewering: een rustig deel in het midden. Deze ideeën zijn overgenomen in het uiteindelijke uitvoeringsplan. Dichtbij Camperduin en Petten komen brede recreatiestranden. Door de zandige oplossing gaan ook natuurwaarden op en achter de oude zeewering verloren. Lokale natuurclubs hebben hier bezwaar tegen gemaakt. De werkzaamheden gaan dit voorjaar van start en moeten eind 2015 klaar zijn. Meer info: www.kustopkracht.nl

Kustgemeenten tegen windmolens

In Zandvoort, Noordwijk en Katwijk is grote onrust ontstaan door het voornemen van de regering om binnen de 12-mijls zone drie windmolenparken aan te leggen. In juli 2014 zal begonnen worden met de aanleg van het reeds eerder geplande park Luchterduinen op ruim 23 kilometer uit de kust tussen Zandvoort

en Noordwijk. De windmolens van de nieuwe parken (tot 170 meter hoog) zullen echter tot op 6 kilometer van het strand gebouwd worden. In Zandvoort vreest men hierdoor voor terugloop van het toerisme waarbij 1800 banen verloren kunnen gaan. Het Rijk acht deze nieuwe parken noodzakelijk om de doelstellingen uit het Energieakkoord te halen. Een duurder alternatief is om de windmolens verder op zee te bouwen. Uit geheel andere hoek wordt gemeld dat investeren in zonne-energie veel verstandiger en rendabeler is.

Weer veel kustafslag Cupido's polder op Terschelling

Tijdens de zware Sinterklaasstorm op 5 en 6 december 2013 met extreem hoog water is opnieuw een aanzienlijk deel van de Cupido's polder bij de oostpunt van Terschelling in zee verdwenen. De oostpunt van Terschelling is al sinds 1995 onderhevig aan kustafslag.

Flinke afslag op Terschelling. Foto: Gerrit Bart Volgers

De oorzaak ervan ligt in het Borndiep, het zeegat tussen Terschelling en Ameland. De voornaamste stroomgeul verplaatst zich in westelijke richting en schaaft delen van de oostpunt van het eiland af. Het verdwenen zand wordt elders weer afgezet. Zo heeft zich in zuidelijke richting een vloedhaak gevormd en ligt midden in het Borndiep een grote zandplaat. Deze plaat schuift langzaam in westelijke richting en zal binnen enkele jaren tegen de oostpunt van het eiland botsen. De jaarlijkse afslag kan dan omslaan in aangroei. Het beleid dat door Rijkswaterstaat samen met verschillende natuurbeherende instanties is opgesteld voor de uiteinden van de Waddeneilanden is het handhaven van

natuurlijke processen. Kustafslag wordt daarbij beschouwd als onderdeel van het natuurlijke ecosysteem. De voortdurende kustafslag is veel eilandbewoners echter een doorn in het oog. Een groepje eilanders, verenigd in Platform Duurzaam Landschap Terschelling, pleit bij Rijkswaterstaat voor een zandsuppletie bij de oostpunt van het eiland. Zandsuppleties dienen primair voor de kustveiligheid van bewoners van het gebied. Op de Boschplaat woont echter niemand. Het toepassen van een zandsuppletie is een breuk met het tot nu toe gevoerde beleid. Als gevolg van de dynamiek is het bovendien niet te verwachten dat het suppletie-zand in het gebied zal blijven liggen. Een zandsuppletie is hier dan ook weinig voor de hand liggend.

Voetpad bij Ter Heijde

De gemeente Westland wil ter hoogte van het dorpje Ter Heijde in het smalste deel van het Natura-2000-gebied Solleveld & Kapittelduin een voetpad aanleggen. Hiermee wordt deze zeer kwetsbare 'brug' verder versnipperd. Zo ziet de gemeente het trouwens niet. Het voetpad maakt het gebied 'aantrekkelijk'. Voor strandrecreanten is dat wellicht zo, voor de flora en fauna zeker niet. Het beoogde voetpad loopt noord-zuid door de smalle zeereep. Compensatie door opheffen van een ander pad staat niet in verhouding tot wat met dit nieuwe pad verloren gaat. Wat het zwaarst weegt zal blijken, aangezien tegen dit voetpad zeker bezwaren vanuit de natuurhoek ingebracht zullen worden. <http://www.hhdelfland.nl/actueel/@60901/duinvoetpad-ter/>

Blauwe kiekendief nader bekeken

In nummer 4 (december 2013) van Duin is de achteruitgang van de blauwe kiekendief op de Waddeneilanden beschreven. Duinconsulent Adriaan Dijkse van Texel heeft hierop gereageerd met enkele goede aanvullingen over mogelijke oorzaken en de rol van ruigtes, muizen en begrazing. Hieronder een verkorte weergave. Op de eilanden worden wel voldoende jonge blauwe kiekendieven geboren, maar vooral de overlevingskansen van eerstejaars vogels zijn er achteruit gegaan, evenals de overlevingskansen van de volwassen vogels. Dit heeft mogelijk te maken met de voedselvoorraad in de winter. Onvoldoende zaad betekent weinig muizen, wat nadelig is voor de blauwe kiekendief. Vooral de volwassen vrouwtjes jagen 's winters veel in het boerenland. Daarom wordt op Texel nu gewerkt aan de aanleg van voedselakertjes langs de binnenduintrand. Het op het veld laten staan van zomergraan en het aanleggen van onkruidveldjes biedt onderdak en voedsel aan muizen. De veronderstelling dat verruiging van het duingebied nadelig is wordt niet door ervaringen in het veld bevestigd. Integendeel zelfs. Blauwe kiekendieven hebben juist verruigd en verstruikt terrein met veel muizen nodig! Met name mannetjes zijn behendige jagers in bosjes en struikgewas en jagen over het hele eiland tot op campings en in tuinen langs dorpsranden. De vrouwtjes jagen juist graag in ruige of hoge vegetatie. Ze hebben niet voor niets zulke lange poten (en zijn daarmee in het voordeel vergeleken met bijvoorbeeld de buizerd). Van voedselconcurrentie met buizerd of bruine kiekendief is nooit iets gebleken. Ook predatie van nestjongen lijkt geen rol te spelen, is in elk geval nooit vastgesteld. Op Texel is daarentegen wel geconstateerd dat blauwe kiekendieven verdwijnen uit duingebieden die worden begraaasd om vergrassing en verruiging tegen te gaan. In één geval werd nog wel in een dergelijk gebied gebroed,

Blauwe kiekendief vrouwtje op meidoorn. Foto: Foto Fitis / Adriaan Dijkse

maar daar lag het nest in een zo dicht met struikgewas begroeide vallei dat geen paard of koe zich er waagde. Het verdwijnen uit begrazingsgebieden kan zijn omdat er geen goede nestplaats meer gevonden kan worden. De blauwe kiekendief zoekt graag een plekje in een ruige vegetatie van hoge heide, kruipwilg, kamperfoelie, braam of duindoorn die tot heuphoogte van een volwassen kerel kan reiken. Maar het kan ook 'risicomijndend' gedrag zijn om het gevaar van vertrapping door vee te verkleinen. Uit onderzoek blijkt verder dat begrazing ook van grote invloed is op de voedselsituatie van blauwe kiekendief en velduil. De noordse woelmuis - op Texel een belangrijke voedselbron voor deze vogels - blijkt uit begraaasde gebieden geheel verdwenen. Er kwamen wel rosse woelmuizen voor terug, maar die vormen een veel minder 'rendabele' prooi. Verruigde en verstruikte gebieden herbergen dus juist veel meer prooidieren in de vorm van muizen en vogels dan kale verstoven of kort geograasde duingraslanden.

C. van Turnhout, C. Hallmann, P. de Boer, L. Dijkse, O. Klaassen, R. Foppen & H. van der Jeugd. 2013. Lange termijn populatiedynamiek van de Blauwe Kiekendief op de Wadden; inzichten uit een geïntegreerd populatiemodel. Limosa 86.1:31-42.

Themadag tapuit

De tapuit was in de jaren zeventig een talrijke broedvogel in de droge duinen. Momenteel broedt deze soort vrijwel alleen nog in de kop van Noord-Holland en op de Waddeneilanden. Wat veroorzaakte de enorme achteruitgang van de tapuit, en wat kunnen we doen? Eind november was er een themadag. Lees verder op: <http://duinbehoud.nl> onder 'actueel'

Tapuit. Foto: René van Rossum

Windmolenpark op zee. Foto: Joost Bouwmeester

